

1° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Ανθρωπομορφισμός

είναι η παρουσίαση των θεών με χαρακτηριστικά ανθρώπινης συμπεριφοράς, συνήθειες, συναισθήματα πάθη και ανάγκες που προέρχονται από την ανθρώπινη φύση. Ακόμη και τα χαμηλής ηθικής αισθήματα και πάθη αποδίδονται στους θεούς. Έτσι προβάλλουν πιο οικείοι και προσιτοί.

Έρευνα

1) Ποιοι θεοί αναφέρονται στην ενότητα :

*...Στην ενότητα αναφέρονται η **Θέτιδα**, η μητέρα του Αχιλλέα, ο **Απόλλων**, στον οποίο προσευχήθηκε ο Χρύσης, ο **Δίας**, στον οποίο θα καταφύγει η Θέτιδα για να ζητήσει χάρη και ο **Ποσειδών**, η **Ήρα** και η **Αθηνά** που αναφέρονται ως υπεύθυνοι για ένα σχέδιο αρπαγής της εξουσίας του Δία. Τέλος αναφέρονται **όλοι οι θεοί** ως απόντες από τον Όλυμπο*

2) Ποια στοιχεία ανθρωπομορφισμού εντοπίζετε και σε ποιους στίχους:

- Η Θέτιδα συμπεριφέρεται σαν **τρυφερή μάνα** που παρηγορεί το παιδί της και ενδιαφέρεται να μάθει(στίχ. 358-361)
- Η Θέτιδα με τον σύζυγο σε **οικογενειακή σκηνή** (στ.397)
- Οι θεοί **ζηλεύουν και φθονούν** την εξουσία του Δία καθώς επίσης και φοβούνται τη δύναμη του εκατόγχειρα.(στ.397)
- Η θέτιδα σε **στάση ικεσίας** όπως και οι θνητοί ζητάει χάρη ως ανταπόδοση σε παλιότερη ωφέλεια προς το Δία (στιχ. 398-409)
- Η θέτιδα **κλαίει** (στ.416) και προτρέπει σε **εκδίκηση και θυμό**(στ.423) και **τέλος νιώθει αβεβαιότητα** για το αν θα την ακούσει ο Δίας(στ.428).

3) Ποιες υποσχέσεις δίνει η Θέτιδα στον γιό της:

Υπόσχεται ότι θα πάει στον χιονισμένο Όλυμπο , στα χαλκόστρωτα δώματα του Δία , θα προσπέσει ικέτιδα και θα μεταφέρει το αίτημα του γιου της να γίνει Ο Δίας, βοηθός στους Τρώες. Ελπίζει να την ακούσει αν και διατηρεί αβεβαιότητα.

4) Ποιες είναι οι συμβουλές της ως μητέρα; Τι σας θυμίζει από προηγούμενη ενότητα;

*Η Θέτιδα συμπάσχει με το γιο της και έτσι του μεταφέρει παρηγοριά και συμπάρασταση στον πόνο του. Του υποδεικνύει να **δείξει το θυμό του (στ. 423) μένοντας μακριά** από τον πόλεμο ώστε να καταλάβουν την αξία του. Δεν τον συμβουλεύει όπως κάθε μάνα να μη στενοχωριέται. Ανάλογη συμβουλή έδωσε και η Αθηνά σε προηγούμενη σκηνή όταν τον συμβούλεψε να **εκτονώσει το θυμό του με υβριστικά λόγια**. Παράξενα τα ήθη των ...Θεών !Αυτό είναι ο Ανθρωπομορφισμός των θεών λοιπόν!*

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Αχιλλέας

Ο Αχιλλέας παρουσιάστηκε στην προηγούμενη ενότητα με έντονο τρόπο και σκιαγραφήσαμε την προσωπικότητά του. Τι καινούριο γι αυτόν προσφέρει η καινούρια ενότητα;

Έρευνα

Εντοπίστε ρήματα και φράσεις που τον δείχνουν:

A) ως ένα ευαίσθητο παιδί, αδικημένο και συμπαθή προς τους ακροατές.

Εκφράζει παράπονο για τη σύντομη αλλά και ατιμασμένη πλέον ζωή του (στ. 353 - 357). Αναστενάζει με παράπονο (στ. 365), χαρακτηρίζει τον εαυτό του θετικά (στ. 394) προστάτευσε συ το καλό παιδί σου, για να επηρεάσει θετικά τη Θέτιδα.

B) ως έναν ηρωικό πολεμιστή που νοιάζεται για την τιμή του.

«Έπρεπε ο Δίας να μου χαρίσει τιμήν και αντίς ολότελα δεν μ'έχει αυτός τιμήσει. ιδού τώρα με ατίμασεν ο μέγας Αγαμέμνων». Επίσης αισθάνεται την αξία του και θέλει να του την αναγνωρίζουν στον στ. 392-3: « μου πήραν το δώρο των Αχαιών», και στ. 413 «πόσο ετυφλώθη ν'αψηφά των Αχαιών τον πρώτον»

Καταγράψτε στίχους και φράσεις :

A) όπου κάνει αναφορές στον Αγαμέμνονα

Στ. 356 με ατίμασε ο μέγας Αγαμέμνων

Στ. 370 του Ατρείδη εδιάλεξαν την κόρην Χρυσηίδα

Στ. 379 αλλά τούτο δεν έστερξεν ο Ατρείδης Αγαμέμνων και τον απόδιωξε κακά με δυνατές φοβέρες

Στ. 388 με τούτο σφόδρα εθύμωσεν ο Ατρείδης

Στ. 412-13 να μάθει και ο κραταιός Ατρείδης Αγαμέμνων πόσο ετυφλώθη ν'αψηφά των Αχαιών τον πρώτον.

B) όπου αναφέρει τον εαυτό του.

Στ. 35-27 μητέρ' αφού κοντόχρονον με έχεις γεννημένον ...αυτός το δώρο μου και το 'χει.-

Στ. 387 τότε ο θεός να ιλεωθεί συμβούλευσα εγώ πρώτος

Στ. 393 δώρο σ'έμέ των Αχαιών, οι κύρυκες μου επήραν...προστάτευσε συ το καλό παιδί σου

Στ. 413 πόσο ετυφλώθη ν'αψηφά των Αχαιών τον πρώτον

Τι παρατηρείτε; Σχολιάστε.

Στην ενότητα βλέπουμε τον Αχιλλέα να αναφέρεται είτε άμεσα είτε με υπαινιγμούς στον Αγαμέμνονα. Έτσι διαπιστώνουμε ότι τα αισθήματά του είναι αρνητικά και προσπαθεί να επηρεάσει αντίστοιχα και τη μητέρα του. Όπου ο Αχιλλέας μιλά για τον εαυτό του διαπιστώνουμε ένα παράπονο και μια αίσθηση υπεροχής. Ο θυμός του είναι εμφανής με κάθε τρόπο.

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ -Επαναλαμβανόμενα Μοτίβα

Μοτίβα ονομάζονται οι επαναλαμβανόμενες τυπικές σκηνές ή εικόνες ή στίχοι ή φράσεις που περιγράφουν παρόμοιες καταστάσεις ή συμπεριφορές.

Έρευνα

Βρείτε στην ενότητα τέτοιες σκηνές που σας θυμίζουν παρόμοιες σκηνές που είδαμε σε προηγούμενους στίχους(ως προς τον τόπο, εμφάνιση θεών, λόγια, συμβουλές κ. α.)ή στην Οδύσσεια.

A)Ο Αχιλλέας μόνος στο ακρογιάλι μετά από κανγά με τον Αγαμέμνονα επικαλείται τη μητέρα του, τη θεά Θέτιδα. Αντίστοιχα σε παλιότερη σκηνή Ο Χρύσης μόνος στο ακρογιάλι διωγμένος από τον Αγαμέμνονα επικαλείται τον Απόλλωνα, τον θεό που υπηρετεί.Επίσης ο Οδυσσεύς μόνος στο ακρογιάλι νοσταλγεί την πατρίδα του.

B)Η εμφάνιση της Θέτιδας με επιφάνεια μοιάζει με την εμφάνιση της Αθηνάς με επιφάνεια στον Αχιλλέα για να αποτρέψει το φόνο του Αγαμέμνονα. Επίσης θυμίζει την επιφάνεια της Αθηνάς –Μέντη στον Τηλέμαχο στην Οδύσσεια και την αποχώρηση της θεάς Λευκοθέας μέσα από τη θάλασσα.

Γ)Η Θέτιδα υπόσχεται να βοηθήσει τον γιό της. Αντίστοιχα η θεά Αθηνά υπόσχεται να βοηθήσει τον Αχιλλέα με πολλά δώρα.

Δ) Η Θέτιδα συμβουλεύει τον Αχιλλέα να κρατήσει το θυμό του μένοντας μακριά από τον πόλεμο.Η Αθηνά πάλι τον προέτρεψε να δείξει το θυμό του με λόγια. Καμία θεά δεν τον απέτρεψε απ'το να θυμώσει.

Ε) Οι θεοί απουσιάζουν στη χώρα των Αιθιοπών όπως ο Ποσειδώνας απουσίαζε στη χώρα των Αιθιοπών στην Οδύσσεια. Και στις δύο περιπτώσεις εξυπηρετείται η εξέλιξη της δράσης.

Όσα προηγήθηκαν στους στίχους Α1-306 παρουσιάζονται από τον Αχιλλέα συνοπτικά. Παρατηρήστε:

- Τι παραλείπει να αφηγηθεί ο Αχιλλέας και τι υπερτονίζει;

Μεροληπτεί;

Ο Αχιλλέας δεν αναφέρεται στο ότι ο ίδιος συγκάλεσε τη συνέλευση παρακάμπτοντας τον Αγαμέμνονα καθώς και ότι δημιουργήθηκε έντονη διαμάχη μεταξύ τους, φτάνοντας το σημείο να εμφανιστεί η θεά Αθηνά και να αναγκαστεί να παρέμβει ο Νέστορας. Παρουσιάζει τον Αγαμέμνονα ως έναν ασεβή και εγωκεντρικό αρχηγό. Σίγουρα θέλει να επηρεάσει τον ακροατή του.

4^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ -Επιβράδυνση

Παρέκβαση και επική άνεση είναι δύο μορφές αυτής της αφηγηματικής τεχνικής που λέγεται επιβράδυνση και χρησιμοποιείται από τον Όμηρο για να εντείνει την αγωνία και το ενδιαφέρον των ακροατών για σκηνές που θα επακολουθήσουν.

Έρευνα

Απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα για να βρείτε τα σημεία που υπάρχει επιβράδυνση

- Γιατί η Θέτις ρωτά τι συμβαίνει με το γιό της ;Δεν τα γνωρίζει ως θεά;

Παρόλο που γνωρίζει ως θεά, ζητά από το γιο της να μάθει , γιατί έτσι θα νιώσει το ενδιαφέρον της και θα παρηγορηθεί. Δείχνει ότι θα βρει λύσει στο πρόβλημά του.Έτσι δίνεται η ευκαιρία στον ακροατή να κάνει μια σύντομη επισκόπηση στα γεγονότα που προηγήθηκαν και δημιούργησαν τόση ένταση. Ο ακροατής πλέον θα νιώθει σίγουρος και γνώστης της υπόθεσης και θα παρακολουθεί με μεγαλύτερη άνεση.

- Γιατί οι θεοί χρωστούν χάρη στη Θέτιδα;

Χρωστούν χάρη γιατί όταν οι θεοί θέλησαν να δέσουν το Δία για να του πάρουν την εξουσία εκείνη κάλεσε τον εκατόγχειρα και βλέποντάς τον φοβήθηκαν και απομακρύνθηκαν. Αναφέροντας αυτήν την ιστορία , δημιούργημα του Ομήρου, φαίνεται φυσικό το αίτημα του Αχιλλέα να ζητήσει χάρη από το Δία μέσω της Θέτιδας.

- Όταν ο Χρυσής προσευχήθηκε στον Απόλλωνα εκείνος ανταποκρίθηκε αμέσως, τιμωρώντας τους Αχαιούς. Εδώ θα συμβεί το ίδιο;

Δυστυχώς οι θεοί απουσιάζουν στη χώρα των Αιθιοπών και γι αυτό θα περιμένει μέχρι να γυρίσουν προκειμένου να τους επισκεφτεί στα χαλκόστρωτα δώματά τους. Και πάλι εξυπηρετεί την αφήγηση αυτή η απουσία καθώς δημιουργείται το κατάλληλο κενό για να παρακολουθήσουμε την άφιξη της Χρυσήδας στον πατέρα της.

Καταγράψτε τους στίχους και σύντομα το περιεχόμενο της επιβράδυνσης

- A) στ.366-393 ο Αχιλλέας κάνει αναδρομή στα προγενέστερα συμβάντα(επική άνεση)
B) στ.397-407 Η Θέτις βοηθά το Δία (παρέκβαση)
Γ) στ.425 Η απουσία των θεών (αφορμή για να δοθεί χρόνος ώστε να εκτυλιχθούν κι άλλες παράλληλες σκηνές όπως η επιστροφή της Χρυσήδας στον πατέρα της.

5^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ -Τυπικά επίθετα

Γράψτε τα τυπικά επίθετα που χρησιμοποιεί ο Όμηρος για :

Δίας	βροντητής
Αγαμέμνων	μέγας.....
Ηετίων	μέγας.....
Φοίβος	μακροβόλος.....
Κρονίδης	μαυροσύννεφος.....
Εκατογχειρος	μέγας.....
Δίας	βροντοφόρος.....
Αιθίοπες	θείοι.....

Τι παρατηρείτε; Σε πρόσωπα με ανώτερη ιεραρχία χρησιμοποιούνται παρόμοια επίθετα που αποδίδουν τη θέση και την αξία τους.

Προοικονομία

Προοικονομία είναι η αφηγηματική τεχνική με την οποία ο ποιητής μας προετοιμάζει συστηματικά για γεγονότα που πρόκειται να διαδραματιστούν στη συνέχεια της πλοκής. Έτσι το ενδιαφέρον του ακροατή εστιάζεται στο πώς θα παρουσιαστούν τα γεγονότα.

Καταγράψτε τους στίχους και σύντομα το περιεχόμενο της προοικονομίας.

Α)στ.408-410 Η Θέτιδα θα προσπέσει ικέτις στο Δία και εκείνος θα βοηθήσει τους Τρώες αποκλείοντας τους Αχαιούς στα καράβια τους. Έτσι ο Αχιλλέας θα πάρει εκδίκηση.

Β) στ.420-21 Η Θέτιδα θα πάει στον χιονισμένο Όλυμπο και θα παρακαλέσει το Δία

Πώς μπορεί να νιώθει ο Αχιλλέας με τις προοικονομίες και πώς ο ακροατής.

Ο Αχιλλέας αισθάνεται ικανοποίηση γιατί οι υποσχέσεις της μητέρας του του ικανοποιούν το αίσθημα της εκδίκησης που αναζητά. Σίγουρα μετά τη συνάντηση με κείνη παραμένει χολωμένος ωστόσο έχει τη βεβαιότητα πως έχει με το μέρος του τους θεούς.

Απ' την άλλη ο θεατής προετοιμάζεται για μελλοντικές σκηνές και δεν θα παραξενευτεί βλέποντας τη δράση να μεταφέρεται απ' την πεδιάδα της Τροίας στα δώματα των θεών στον Όλυμπο. Η μετάβαση από τον κόσμο των ανθρώπων στον κόσμο των θεών γίνεται ομαλά.

6° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Συναισθήματα Αχιλλέα

Στη σκηνή φιλονικίας σκιαγραφήσαμε την προσωπικότητα του Αχιλλέα και είδαμε την έντονη συναισθηματική του κατάσταση.

Στη σημερινή ενότητα Α 350431 υπάρχουν έντονα τα συναισθήματα του Αχιλλέα τα οποία εξελίσσονται.

Έρευνα

Καταγράψτε φράσεις του Αχιλλέα ή του Ομήρου που δείχνουν τη συναισθηματική κατάστασή του:

Α) Όταν είναι μόνος στην αρχή

Εκλαιγε, θερμοευχήθη, με ατίμασεν , με δάκρυα, έκλαιεν

Β) Όταν βρίσκεται μπροστά στα μάτια της μητέρας του

Ποια λύπη σ'ήβρε, στενάζοντας,

Γ) Κατά τη διάρκεια της συνομιλίας του με τη Θέτιδα από την αρχή ως το τέλος

Εγώ πρώτος συμβούλευσα,

μου επήραν το δώρο μου,

να μάθει και ο κραταιός Ατρείδης Αγαμέμνων

Δ) Στο τέλος της ενότητας

Εκείνη τον άφησε περίσσια χολωμένον

Σχολιάστε τις διαφορές και ομοιότητες που παρουσιάζει σε σχέση με την εικόνα που παρουσίαζε η συναισθηματική του κατάσταση στη σκηνή της φιλονικίας. Τι συμπέρασμα βγάξετε;

Βλέπουμε και πάλι τον Αχιλλέα θυμωμένο και πικραμένο αλλά αυτή τη φορά φαίνεται μια ευαίσθητη πλευρά του χαρακτήρα του. Δεν είναι ακόμη ο πολεμιστής που είναι έτοιμος να βγάλει το σπαθί. Πιο πολύ είναι ένα παιδί που ζητά την κατανόηση και συμπαράσταση της θεάς μητέρας του. Έτσι ολοκληρώνεται η προσωπικότητά του.

Ποια είναι τα συναισθήματα της Θέτιδας όταν εμφανίζεται και μετά το λόγο του Αχιλλέα; Τι συμπέρασμα βγάξετε;

Η Θέτιδα δείχνει ενδιαφέρον για τον πόνο του γιου της και είναι θλιμμένη για τη σύντομη ζωή του Αχιλλέα. Τον στενοχωρεί που εκτός από λιγόχρονος αισθάνεται και αιμασμένος.